

Santrauka

Šiuo metu Lietuvoje bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) tenkantis vienam gyventojui yra mažesnis nei 75 proc. Europos Sąjungos (toliau – ES) vidurkio. Dėl šios priežasties Lietuva priskiriama prie mažiau išsivysčiusių regionų, kuriems skiriama didesnė parama iš ES struktūrinių fondų. 2014–2020 metais ES fondai investuos 182,2 mlrd. eurų į mažiau išsivysčiusius regionus. Vienas iš esminių šių investicijų tikslų – ekonomikos augimas ir naujų darbo vietų kūrimas, todėl 2014–2020 m. laikotarpiu didelis dėmesys atkreipiamas į aukštą pridėtinę vertę orientuotai ekonomikai.

ES fondų finansavimas yra puiki galimybė pradant verslą įgyvendinti ne tik savo keliamus tikslus, bet ir prisidėti prie šalies ekonominių tikslų siekimo. Siekiant gauti paramą verslui, reikia apibrėžti esminius kuriamo verslo aspektus bei parengti išsamų investicinį projektą. Tik tinkamai priimtas sprendimas investuoti leis įmonei įsilieti į naujovių rinkas, pakels konkurencingumo lygį ir didins jos vertę. Kapitalo investavimas padeda didinti gamybos apimtį, plėsti paslaugų ir produktų asortimentą, kelti jų kokybę ir mažinti veiklos sąnaudas. Investicijų naudą galima matuoti ne tik įmonės lygmeniu, bet ir šalies. Naujų bendrovių steigimas, senų augimas ir plėtra bei kitos investicijos padeda sukurti naujas darbo vietas, dėl to šalyje mažėja nedarbo lygis ir didėja užimtumas. Taip pat skatinamas konkurencingumas, kurio dėka konkuruojančios įmonės taip pat siekia tobulėti ir augti, o tai sudaro prielaidas bendro ekonomikos lygio augimui.

2014–2020 m. iš ES struktūrinių fondų Lietuvai skiriamas dar didesnis finansavimas lyginant su 2007–2013 m. programa. Didžioji dalis lėšų skiriama smulkiam ir vidutiniam verslui. Galimybės pasinaudoti šiuo ES finansavimu - mažai nagrinėta tema, reikalaujanti išsamesnio tyrimo. Dėl šios priežasties svarbu išsiaiškinti reikalavimus siekiant ES struktūrinių fondų paramos ir aptarti, kokias galimybes atveria gautas finansavimas.

Baigiamojo darbo objektas – investicinis projektas, tikslas – įvertinti verslo kūrimo ir plėtros galimybes siekiant gauti ES finansavimą ir vertinimo pagrindu parengti investicinį projektą. Baigiamojo darbo tikslui pasiekti keliami uždaviniai:

1. Apibrėžti verslo kūrimo ir plėtros, ES paramos ir investicijų sąvoką bei investicinio projekto kūrimo ir vertinimo teorinius aspektus.
2. Išanalizuoti paramos verslo kūrimo ir plėtrai lygį Lietuvoje bei pateikti projekto vertinimo kriterijus.
3. Parengti verslo kūrimo projektą bei įvertinti verslo tinkamumą gauti ES struktūrinių fondų paramą.

Siekiant įvertinti verslo tinkamumą gauti ES struktūrinių fondų paramą buvo rengiamas investicinis projektas, kurio įgyvendinimui reikalinga investicijų suma yra 18 263 eurai. Projektas rengtas naujo verslo pradžia, kurio pagrindinis tikslas – gaminti ir prekiauti išskirtinio dizaino atšvaitais, jais dekoruotais marškinėliais ir kepuraitėmis vaikams bei suaugusiems, tokiu būdu sukuriant finansinę naudą įmonei ir socialinę-ekonominę naudą valstybei. Atlikus projekto efektyvumo vertinimą, nustatyta, kad projektas atsipirks greitai – per 2 metus 11 dienų, grynoji dabartinė vertė siekia 1 652,65 Eur, finansinė vidinė grąžos norma – 9 proc., o pelningumo indeksas – 1,97. Atliktas kiekybinis ekonominis investicinio projekto vertinimas patvirtino, kad projektas teikia ekonominę naudą šalies lygmeniu, nes ekonominė grynoji dabartinė vertė siekia 1 826,05 Eur, o naudos ir kaštų santykis yra didesnis nei reikalaujamas (1,07). Apibendrinant gautus rezultatus, galima teigti, kad parengtas investicinis projektas efektyvus ir naudingas ir įmonei, ir valstybei. Parengtas projektas įgyvendina 8 tinkamumo finansavimui kriterijus, kuriuos užtikrinant buvo susiduriama su tokiais sunkumais kaip informacijos stoka, paini įstatyminė sistema, dideli mokesčiai, kurie apsunkina verslo kūrimo ir plėtros galimybes pasinaudojant ES struktūrinių fondų parama.

Remiantis išvadamis darbe pateikti siūlymai, kurie padidintų susidomėjimą ES struktūrinių fondų parama ir skatintų efektyvesnę jos panaudojimą. Rengiant investicinį projektą susiduriama su dideliu kiekiu reglamentų, taisyklių ir nurodymų. Paini sistema apsunkina projektą rengimą siekiant ES finansavimo, todėl siūloma sisteminti, tikslinti ir skleisti informaciją apie ES struktūrinių fondų finansavimą, investicinių projektų rengimą ir įgyvendinimą. Informacijos paprastumas, sistemiškumas ir prieinamumas paskatintų rengti projektus, siekti ES finansavimo ir prisidėti prie valstybės ekonominių tikslų įgyvendinimo. Taip pat siūloma daugiau skleisti informacijos apie ES struktūrinių fondų galimybes, naudą ir perspektyvas norint sulaukti didesnio paraiškų skaičiaus ir susidomėjimo. Diskusijos ir paskaitos apie ES fondų finansavimą, sėkmingai įgyvendintų projektų pavyzdžiai universitetuose ir viešose diskusijose padėtų pritraukti daugiau aktyvaus jaunimo ir verslų, susiduriančių su sunkumais dėl lėšų trūkumo verslo plėtrai. Kuo daugiau įmonių pasinaudotų finansavimu, tuo labiau augtų konkurencingumas šalyje, nes paramos grąžinti nereikia, o iš investicijų uždirbti pinigai galėtų būti toliau investuojami. Taip pat būtų įgyvendinami ir valstybės iškelti ekonominiai tikslai. Siekiant efektyvesnio ES lėšų įsisavinimo ir panaudojimo siūloma kas metus perskirstyti lėšas tarp priemonių, nes ES finansavimo suma kiekvienam prioritetui ir jo įgyvendinimo priemonėms yra iš anksto suplanuota visam 2014–2020 metų programos laikotarpiui. Tuomet skirtas lėšas priemonėms, kurios buvo nepaklausios ir nesulaukė didelio paraiškų skaičiaus, būtų galima panaudoti toms priemonėms, kurios yra paklausios. Tokiu

būdu būtų efektyviau panaudotos lėšos, finansuota ir įgyvendinta daugiau projektų, o tai savo ruožtu skatintų ekonomikos augimą.

Tolesnės analizės galimybės – remiantis šiuo baigiamuoju bakalauro darbu galima toliau nagrinėti verslo kūrimo ir plėtros galimybių pokyčius siekiant pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama 2014–2020 m.

Praktinės darbo pritaikymo galimybės – darbu gali būti remiamiasi rengiant savo investicinį verslo kūrimo projektą, kuriuo siekiama gauti ES struktūrinių fondų finansavimą pagal 2014–2020 m. programą.